

Gerecyclede plastic potten en trays blijven de norm

Hernieuwbare grondstoffen dienen zich mondjesmaat aan

Gerecycled kunststof of plastic is voorlopig nog onmisbaar als grondstof voor het teeltmateriaal in de boomkwekerij. De alternatieven die voorhanden zijn, staan vaak nog in de kinderschoenen, of het nu gaat om *biobased* of composteerbaar materiaal of karton. Maar dat betekent niet dat producenten, recyclers en kwekers dit helemaal links laten liggen. Momenteel ligt het accent echter meer op de inkoop van goed recyclelaat, een efficiëntere inzameling en een optimale circulariteit van plastic. Hoe is de stand van zaken in recycleland?

Auteur: Emiel te Walvaart

Erik de Ruijter, directeur communicatie, beleid en advies van de NRK, plaatst de toepassing van plastic of alternatief *biobased* materiaal allereerst in perspectief. '*Biobased* betekent dat je hernieuwbare grondstoffen gebruikt om een product te maken. Het begon ooit met bakeliet in de industrie, want dat is een natuurmateriaal. Toen we na de Tweede Wereldoorlog met olie kunststof konden maken, heeft de industrie een enorme boost doorgemaakt. Nu gaan we langzamerhand terug naar natuurlijke materialen, zoals de zogeheten PLA-achtige materialen, die *biobased* en degradeerbaar zijn.'

***Biobased* boomanker**

De keuze voor degradeerbaar materiaal hangt af van het product dat je wilt fabriceren, stelt De Ruijter. Hij noemt het voorbeeld van het *biobased* boomanker, dat degradeert in een paar jaar. 'Dit is een toepassing waarbij degradeerbaar materiaal heel slim is. Maar als je een dergelijk product zou willen recyclen, ontstaat het probleem dat het in dezelfde stroom van ander plastic meegaat. Dan krijg je vervuiling, waardoor je de rest ook kunt weggoien.

Degradbaar materiaal hoort bij het gft. Een product dat lang mee moet gaan, mag vooral niet natuurlijk afbreekbaar zijn. Dan ben je je product namelijk kwijt, op den duur.' Jan-Willem Wieringa, directeur van Desch, stipt een ander voorbeeld aan. 'Zo heb je de PLA-pot, met materiaal dat industrieel composteerbaar is. Bij de juiste temperatuur en vochtigheid breekt deze af. Het motto luidt: ons potje breekt sneller af dan een bananenschil. Dat is echter ook niet de oplossing, want deze pot is drie keer zo duur. Welke boomkweker gaat dat betalen? Als degradeerbaar functioneel is, moet je het zeker toepassen. Vooral bij voedselverpakking zou dat kunnen werken.'

De kwaliteit van gerecyclede thermo is beter dan van *biobased* materiaal, stelt Wieringa. 'We hadden een bron voor gerecyclede PLA gevonden; dat zou het summum zijn. Maar als je nieuw biomateriaal vergelijkt met gerecyclede PP, zie je dat de laatste een kleinere footprint heeft.'

Luc Snijders, bedrijfsleider van Kreuvel Plastics, is ook enigszins sceptisch over de alternatieven

die momenteel op de markt komen. 'De eerste potten van houtvezel en pulp zijn er nu. Daar heb ik mijn twijfels over. Ze gaan de grond in, maar hoe goed worden ze afgebroken? Is dit straks het nieuwe pfas? De potten zijn van papier en hout, maar je moet wel additieven toevoegen voor de waterbestendigheid of de stevigheid en die komen wel in de bodem. Als iets in de grond oplost, is het een vraagteken waar het blijft en wat het met de natuur doet.' Snijders ziet nog niet zo snel goede alternatieven voor gerecycled plastic. 'We zijn af en toe wel met wat zijprojecten bezig, maar er is nog steeds geen vervanging voor het huidige materiaal. Als je gaat vernieuwen, moet je het ook goed doen. Je kunt wel beginnen met bijvoorbeeld karton, maar met die additieven erin doe je eigenlijk net niks. Hou het zuiver; maak het alleen van papier of alleen van plastic. We bekijken kritisch of de alternatieven wel duurzamer zijn dan gerecycled plastic. Als bijvoorbeeld die houtvezel puur organisch zou zijn, was er misschien wat voor te zeggen. Dan zou het com-

Rethink Award 2021 voor duurzame tray van M-Plastics en Vromans

M-Plastics en Vromans Kwekerijen sleepten de Rethink Award 2021 in de wacht met hun CO₂-besparende ontwerp. Doordat de tray tien jaar meegaat, bespaart de kweker een berg plastic afval. Ook draagt het conische ontwerp bij aan minder gebruik van substraat.

De jury liet weten onder de indruk te zijn van het ontwerp en het feit dat er inmiddels bijna een miljoen Retrays zijn verkocht. 'Door het optimaliseren van een bestaand product en bestaande systemen, is er een innovatie ontwikkeld die langdurig gebruikt kan worden en waarmee veel afval voorkomen wordt. Door de grote volumes waarmee wordt gewerkt in de tuinbouw, maakt deze innovatie van M-Plastics ook echt een belangrijk verschil. Het bespaart immers vele tonnen aan afval van kweekpotjes per jaar', zo is te lezen in het juryrapport.

De Rethink Award is een bekende prijs onder plasticproducenten en is bestemd voor nieuwe initiatieven die een innovatieve bijdrage leveren in de sector. De Retray van M-Plastics en Vromans Kwekerijen werd genomineerd voor de award; zij waren de enige deelnemers uit de boomkwekerijsector.

posteerbaar zijn onder ideale omstandigheden, maar daar is de consument nog niet mee bezig.' Toch zijn er ook kwekers die vanwege de duurzaamheid met kartonnen trays werken. Gijsbert van Tuijl van Van Tuijl BV refereert aan de kartonnen Ecoclicktray in zijn assortiment, die watervast en waterdicht is. 'De kweker kan voortaan kiezen tussen plastic trays van PS of PET en de kartonnen clicktray. Deze kan door retailketens worden weggemalen met de andere kartonverpakkingen. Plastic moet daarentegen als aparte stroom afgevoerd worden. Maar ik blijf ervan overtuigd dat plastic geschikt is als de gebruiker er verantwoord mee omgaat. We moeten mensen blijven motiveren om producten te hergebruiken als dat mogelijk is, of anders kunststoffen te recyclen.'

Betere inzameling

Er moet wel wat gebeuren met plastic, maar het gaat Snijders te ver om het materiaal op den duur uit te bannen. 'Het is nog steeds een mooi materiaal om van alles mee te fabriceren. De consument moet plastic niet in de natuur weggooien, gewoon netjes in de afvalbak deponeren; dan is er niets aan de hand. Op dat soort consumentenplastic mag gerust statiegeld worden geheven of een goed *re-use*-systeem worden gezet.'

Hij benadrukt dat de kweker de leverancier moet vragen om te bewijzen dat de geleverde pot werkelijk is gemaakt van gerecycled materiaal, en dat het niet alleen bij woorden blijft. De kweker zou dat ook moeten aankaarten bij zijn dealer of producent. Daarnaast moet hij de pot netjes weggooien of laten ophalen, zodat de pot weer in het proces komt en de recycler hem kan verwerken.

Snijders ziet zeker nog een toekomst voor de kunststof pot. 'Als al die fabrieken na de coronacrisis weer volledig zijn opgestart, hebben we weer genoeg afval van de consument en uit de industrie om te recyclen; dan blijft de kunststof-

markt groot. Juist de plantpot is ideaal om te recyclen, omdat daar bijna alle materiaal in kan en er een kwalitatief goed product uit komt.' John van der Maarel van Modiform gelooft ook niet dat plastic snel zal verdwijnen. 'Plastic heeft als materiaal veel voordelen in onze keten, afhankelijk van de fabricage en het hergebruik. Als een bepaalde grondstofstroom zou opdrogen, moet je wel overschakelen op alternatieven, maar ik verwacht niet dat dit voor plastic het geval zal zijn. Bij een gesloten kringloop is er eigenlijk geen probleem. Dan kun je via een levenscyclusanalyse (LCA) de duurzaamheid van een gerecyclede plastic pot vergelijken met die van een biologisch afbreekbare pot. Dat brengen we nu in kaart.'

Hoewel het gebruik van plastic behoorlijk onder druk staat, twijfelt Van der Maarel niet aan het imago van het materiaal: 'Ik wil niet zeggen dat alle plastic goed is, maar het is belangrijk hoe je ermee omgaat. Je moet voorkomen dat het plastic in het milieu belandt. Dat moet gefaciliteerd worden, onder meer door een nog een betere inzameling van trays en potten bij de kweker en zijn klanten.' De Ruijter meent dat een nieuwe trend het positieve beeld van de plastic pot alleen maar kan versterken. 'De focus verschuift van de gekochte plant naar al die mooie gekleurde potten. Die trekken de aandacht en er staat informatie op over de omgang met de plant. Daarnaast zijn er tegenwoordig ook prachtige hangoplossingen, waarbij de pot functioneel is voor het leven van de plant. Die kunnen ook weer kleurtjes krijgen. Of de potten met waterbuffer, ook heel effectief. Daardoor hebben mensen bij kunststof potten een andere associatie. Ze kennen waarde toe aan het materiaal waarin de plant zit, ook als het potje leeg is. Dat is belangrijk. Door corona gingen de mensen niet alleen planten kopen, maar ook zelf kweken. De potjes worden nu bewaard en krijgen een tweede leven.'

Schaarste

De schaarste en hoge prijzen van grondstoffen zijn enigszins spelbrekers voor de recycling-bedrijven die potten en trays aan de kwekerij leveren. Van der Maarel van Modiform: 'De combinatie van schaarste en hoge grondstofprijzen is voor ons en onze klanten niet ideaal. Op een bepaald moment werd de prijs voor bepaalde grondstoffen één dag voor de levering ineens hoger; zo overspannen was de markt. Als bijvoorbeeld Unilever besluit om 2 procent meer gerecycled materiaal te gebruiken, gaat dat wereldwijd om gigantische hoeveelheden. Als dat soort giganten recyclebedrijven zouden opkopen, zijn we helemaal de klos. Je weet niet wat de toekomst brengt, maar tot op heden zijn onze relaties met leveranciers zo goed dat we niet in de war hoeven te raken.' Sommige partijen komen in de huidige marktsituatie amper toe aan de ontwikkeling van nieuwe producten, zoals Van Krimpen, die gewoonlijk zeer actief is op dat gebied. Jorg Swagemakers van Van Krimpen: 'De situatie is nu even niet echt normaal. Het is zo razend druk, dat we nauwelijks tijd hebben om ons te concentreren op nieuwe projecten. We zetten nu alle zeilen bij om de klanten op tijd te bedienen. Er zijn beslist ontwikkelingen, maar die staan even op een lager pitje. De grootste piek is aan het afvlakken; hopelijk krijgen we in de loop van het najaar wat meer lucht. Je ziet dit in de hele sector. Kwekers geven vol gas om hun klanten te bedienen. We vormen met zijn allen een keten. Van Krimpen zit als toeleverancier

van tuinbouwproducten redelijk voorin in de keten, dus we moeten ons met de levering van potten en trays aanpassen aan het tempo van de teeltsector.'

De grote vraag van grootwinkelbedrijven naar gerecycleden producten leidt tot steeds meer nadruk op de toepassing van PCR-materiaal. Swagemakers: 'Ik vind dit een goede ontwikkeling. Het materiaal is er; waarom zou je het niet hergebruiken? Het is ook gewoon een hernieuwbare duurzame grondstof en geen afval. Hergebruik is beter dan thermische recycling in de verbrandingsoven.'

Recycling ook mindset

Volgens Swagemakers red je het niet alleen met recycling, maar is er ook een mentaliteitsverandering nodig. 'In landen als Zweden en Singapore wordt kinderen al vroeg op school milieubewustzijn bijgebracht, en het werkt daar. Iedereen kent wel het beeld van die schildpad met de twee rietjes in de neus, of, dichterbij huis, de rotzooi bij de oprit van de snelweg. Is dat nu de schuld van het afval, of toch degene die het heeft weggegooid? We moeten van een wegwerpmentaliteit naar een hergebruikmentaliteit verschuiven. Eigenlijk is recycling meer dan alleen de productie van potjes; het is ook een mindset.'

'Recycling is meer dan alleen de productie van de potjes; het is ook een mindset'

Consumenten zijn het probleem én de oplossing, meent Snijders. 'Enerzijds moet je ze

overtuigen om plastic netjes aan te bieden voor recycling, anderzijds ze bewust maken van de mogelijkheid om afval te composteren. Maar ik verwacht dat ze dat laatste niet gaan doen. Je moet het de consument zo gemakkelijk mogelijk maken door één bak voor al het huishoudelijk afval in te voeren. De industrie kan het vervolgens scheiden, hergebruiken en er iets nieuws van produceren. De consument legt dit probleem bij de bedrijven neer en andersom. Ik vind dat de industrie moet opstaan om te gaan uitsorteren, want dat is een gat in de markt. Dat moet technisch best kunnen in de nabije toekomst.'

Niet alleen de gebruiker, maar ook de sector kan nog steeds stappen maken, stelt Van Tuijl. 'Er wordt al gescheiden afval ingezameld bij bedrijven, maar dat is niet genoeg. We kunnen de eindgebruiker nog meer stimuleren om bewuster om te gaan met afval. Er wordt al wel wat gedaan, maar het is nog niet bij iedereen doorgedrongen dat het beter moet.'

Positief signaal

De toekenning van de Rethink Award – een bekende prijs in de wereld van plasticproducenten – aan twee partijen in de boomkwekerij, is een positief signaal voor de recycling-inspanningen. Producent M-Plastics trok aan het langste eind met de Retray, die samen met kweker Vromans werd ontworpen. Deze gerecycleden tray heeft verschillende voordelen, zoals minder substraatgebruik, transportkosten, plastic afval en CO₂-uitstoot en een betere benutting van het areaal.

Hoewel Paul Schildmeijer van M-Plastics blij is met de erkenning, ziet hij nog genoeg uitdagingen op het gebied van recycling en duurzaamheid. 'Kunststof heeft een *end-of-life* probleem en we zijn grootgebruikers van plastic. De hele groene sector is weliswaar een van de meest duurzame en innovatieve sectoren, maar de markt kan anders oordelen. Het zwakke punt is dat we het verhaal niet goed vertellen. Wij als plasticproducenten leggen te weinig uit dat de producten hoofdzakelijk van gerecycleden kunststof worden gemaakt. We hebben moeite om over te brengen dat we continu stappen zetten in de verduurzaming van de kwekerij en teeltomgeving. Daar moeten we aan werken.'

